

Trafikförsörjningsprogram för Fagersta kommuns färdtjänst och riksfärdtjänst

Antagen av kommunfullmäktige (KF) 2022-12-19 § 155. Ersätter tidigare trafikförsörjningsprogram antaget av KF 2022-06-13 § 69.

Bakgrund

Inom Fagersta kommun är det socialnämnden som har ansvaret för färdtjänst och riksfärdtjänst. Även om det är socialnämndens ansvarsområde är det viktigt att separera handläggningen då det inte är en omsorgsfråga utan en trafikfråga. Handläggning och beslut i färdtjänstärenden gällande båda lagarna är delegerad till tjänstepersoner inom socialförvaltningen.

Kollektivtrafiken har förbättrats och numera är tillgänglighetsanpassad. Att beviljas färdtjänst innebär inget hinder att åka med den allmänna kollektivtrafiken. Ett syfte att styra resandet mot servicelinjen är dels att öka normaliseringen för personer med funktionshinder.

Generella bestämmelser är ett komplement till lagstiftningen, och som exempel kan nämnas begränsningar i antalet resor, föreskrifter om färdtjänst med mera.

Riktlinjer färdtjänst

Antalet enkelresor begränsas till 120 enkelresor per kalenderår. För den som har särskilda skäl kan antalet enkelresor utökas efter ansökan och prövning. Med särskilda skäl avses resor som är en förutsättning för den dagliga livsföringen, till exempel resor till arbete och studier.

Egenavgiften är 45 kr/enkelresa.

För arbetsresor är egenavgiften 35 kr/enkelresa.

Från och med 1 mars 2020 ingår hela Västmanlands län, Avesta och Hedemora kommuner i färdtjänstområdet. Avgiften är 45 % av taxameterbeloppet.

För färdtjänst i annan kommun är antalet enkelresor begränsade till 20 per år och 3 mil. Avgiften uppgår till 50 kronor + 50 % av taxameterbeloppet.

För utfärdat färdtjänstkort erläggs enligt fastställd taxa direkt till Fagersta Taxi AB. För borttappat alternativt trasigt kort erläggs enligt fastställd taxa.

Inga tillsvidare tillstånd utfärdas, maximalt 10 år.

Möjliga tider att resa med färdtjänst, utgångspunkt är lokaltrafikens turlista med tillägg i tid på helger. Tidsbegränsning gäller inte arbetsresor.

Dag	Restid klockan
Vardagar	05.00-23.00
Helgfri lördag samt julafton, nyårs-och midsommarafton	09.00-21.00
Söndag och helgdag	09.00-21.00

Standardkrav för utförande av färdtjänst

Färdtjänst är en resandeservice som tillhandahålls personer som på grund av funktionsnedsättning (innefattar även grav synnedsättning och/eller blindas) har särskilda svårigheter att nyttja vanliga kollektiva transportmedel. Det innebär att resande i vissa fall kan ha behov av kringsservice som då särskilt måste beaktas. Nedan redovisas förekommande uppgifter liksom Fagersta kommuns servicenivå.

- **Ledsagning/lyfthjälp** – i förekommande fall hjälp till och från fordon, i och ur fordon samt ledsagning till och från lägenhetsdörr eller motsvarande.
- **Bärhjälp** – bärhjälp avseende rullstol respektive bår, till och från fordon, i och ur fordon samt till och från lägenhetsdörr eller motsvarande. Bärhjälp är en **plustjänst, som den enskilde får ansöka om separat. Bärhjälp kan beviljas under en begränsad period. Krav föreligger att ansöka om bostadsanpassningsbidrag till ramp/trapphiss.**
- **I - och urlastning** – av bagage/hjälpmiddel liksom bärhjälp med kassar med mera till och från lägenhetsdörr eller motsvarande.
- **Maximala väntetider utöver beställningstid** - transportuppdrag skall alltid påbörjas inom överenskommen tid. Maximal väntetid för färdtjänstberättigad utöver överenskommen tid får undantagsvis vara maximalt 10 minuter.
- **Maximala beställningstider färdtjänst** – tid från kundens beställning till transportuppdragets påbörjan får vara maximalt 30 minuter om inte annat överenskommes med kunden.
- **Maximala omvägstider inom tätort** – maximal omvägstid (vid samordning av resor) inklusive i och urlastning efter vägen får vara 75 % utöver den tidsuppostring som alltid krävs vid direkt resa kortaste vägen mätt i tid, dock accepteras alltid upp till 15 minuters omvägstid, vid resa som börjar och slutar inom respektive tätortsområde.
- Med tätortsområde avses i de nämnda fallen områden som begränsas av skyltning om hastighetsbegränsning till 50 km/tim.

- **Maximala omvägstider till/från tätort eller utom tätort** - maximal omvägstid (vid samordning av resor) inklusive i och urlastning efter vägen får vara 75 % utöver den tidsuppoftning som alltid krävts vid direkt resa kortaste vägen mätt i tid, dock accepteras alltid upp till 15 minuters omvägstid, vid resa som börjar och slutar i centralorten Fagersta eller i kommunens landsbygd.
- **Svarstider** – beställningscentralen ska dimensioneras på ett sådant sätt att svarstiden för kund ska motsvara vad som kan anses vara sedvanligt för orter av Fagerstas storlek.

Riksfärdtjänst Fagersta kommun

Beslut om riksfärdtjänst fattas enligt lag om riksfärdtjänst.¹

Riksfärdtjänst är resor som sker från Fagersta kommun till annan kommun tur och/eller retur. Lagen anger ingen skyldighet för kommunen att anordna själva transporten. Riksfärdtjänst innebär att ersättning lämnas för reskostnader, om den sökandes funktionshinder är så stort att resan inte kan företas till normala reskostnader. Utgångspunkt för vad som avses med normala reskostnader är vad motsvarande resa med billigaste allmänna kommunikation kostar. Förutsättningarna för rätt till riksfärdtjänst är därmed annorlunda jämfört med färdtjänst.

Riksfärdtjänstresa kan ske med:

- Tåg, flyg och andra allmänna kommunikationer
- Taxi eller annat särskilt anpassat färdtjänstfordon

Vem har rätt till riksfärdtjänst?

Frågor om tillstånd prövas av den kommun där den sökande är folkbokförd. Funktionshindret ska vara stort och varaktigt. Funktionshindret bör därmed ha en beräknad varaktighet av minst 6 månader². Enbart hög ålder, mindre funktionsnedsättningar, rädsla eller oro och allmänna svårigheter att resa med den reguljära kollektivtrafiken räcker inte för att vara berättigad.

Funktionshindret ska medföra att resorna inte kan ske till normala reskostnader. Resor ska vidare inte kunna genomföras på egen hand med allmänna kommunikationer och med den service som normalt kan fås av trafikföretaget.³

Tillstånd till riksfärdtjänst kan beviljas:

- Om resan till följd av den sökandes funktionshinder inte till normala resekostnader kan göras med allmänna kommunikationer eller inte kan göras utan ledsagare.
- Ändamålet med resan är rekreation eller fritidsverksamhet eller annan enskild angelägenhet.

¹ SFS 1997:735

² Enligt 1§

³ Enligt 5§

- Resan görs inom Sverige från en kommun till en annan
- Resan inte av någon annan anledning bekostas av det allmänna.

Barns rätt till riksfärdtjänst

Barn under tio år kan som regel inte beviljas riksfärdtjänst. I den åldern reser barn i allmänhet inte någon längre sträcka utan medverkan från förälder eller annan vårdnadshavare.

Färdsätt

Tillståndet får förenas med föreskrifter om färdsätt.⁴

Tåg med ledsagare

Resan ska genomföras på det sätt som är billigast för kommunen, med hänsyn till den sökandes möjligheter att färdas. Detta innebär att tågresa med ledsagare ska prövas i första hand. På de flesta tåg finns rullstolslyft samt särskilt anpassade handikappvagnar vilket gör att även rullstolsburna kan klara tågresor.

Behov av ledsagare vid tågresa kan vara befogat för att resan ska kunna genomföras. Beslut om tågresa kan vid behov kompletteras med färdtjänstfordon för att resenären ska komma ända fram till besöksadressen.

Flyg

Flyg kan i vissa lägen vara ett billigare alternativ än tåg med ledsagare. Flyget har generellt en hög servicenivå och för resenärer med funktionshinder finns oftast extraservice. På grund av begränsningar i flygförbindelserna kan riksfärdtjänstresa komma att kompletteras med tillstånd för tåg med ledsagare eller färdtjänstfordon.

Färdtjänstfordon hela resvägen

Tillstånd att åka färdtjänstfordon hela resvägen kan bli aktuellt när sökande inte, även med hjälp av ledsagare, har förutsättningar att på ett rimligt sätt klara en resa med allmänna kommunikationer.

Samåkning

Resorna samordnas vilket innebär att resenären måste beräkna extratid för det på grund av samåkning med andra färdtjänstresenärer. Detta innebär även att om inte särskilda skäl föreligger kan resa med färdtjänstfordon tidigareläggas eller senareläggas i samråd med resenären. Hur stor förskjutning i tid som är möjligt och rimligt är beroende av resenärens hälsa och syftet med resan.

Ensamåkning, undantag från samåkning, kan beviljas om funktionshindret omöjliggör kontakt med andra resenärer. Resorna sker oftast med anpassade färdtjänstfordon.

⁴ Enligt 7§

Medresenär och ledsagare vid riksfärdtjänstresa

Medresenär

Vid tåg- och flygresor finns inga begränsningar på antal medresenärer. Medresenären betalar ordinarie biljettkostnad.

Vid resa med färdtjänstfordon får högst tre personer följa med. Större fordon än vad som krävs på grund av resenärens funktionsnedsättning får dock inte nyttjas. Avgift utgår enligt gällande taxa.

Ledsagare

Avgiftsfri ledsagare kan beviljas⁵. Många funktionshindrade kan använda den reguljära trafiken om de har en ledsagare med sig. Insatser av ledsagare kan i vissa fall vara nödvändigt även under flygresor. Personalen ger dock i allmänhet så god service att synnerliga skäl ska föreligga för att beviljas ledsagare under flygresor.

Särskilda skäl bör föreligga om ledsagare ska beviljas för resor med färdtjänstfordon. Hjälpbehovet ska vara sådant att det inte är möjligt eller rimligt att föraren av fordonet kan bistå i dessa situationer. Hjälpbehovet ska vara av personligt slag. För ledsagare betalas ingen egenavgift. Ledsagare ska vara för uppdraget lämplig person. Ledsagare får inte själv vara färdtjänstberättigad.

För att beviljas ledsagare gäller generellt att det är behovet av hjälp under själva resan som ger rätt till hjälpen. Hjälpbehov före och efter resa ger i sig ingen rätt till ledsagare.

Vem som helst som klarar att utföra den hjälp som förväntas kan vara ledsagare. Även en anhörig med samma resmål kan vara ledsagare. Sökande får själv ordna en person som kan ställa upp som ledsagare. Att sökande inte har någon som kan ställa upp som ledsagare, utgör ingen grund för att bevilja riksfärdtjänst med särskilt riksfärdtjänstfordon hela vägen.

Ansökan

Riksfärdtjänstresa ska ansökas hos färdtjänsthandläggaren minst tre veckor innan resan ska göras. Ansökan görs för varje enskild resa. Generellt tillstånd lämnas endast undantagsvis.

Egenavgift för riksfärdtjänst

Vid resa med riksfärdtjänst ska den resande betala en egenavgift som motsvarar normala reskostnader med allmänna kommunikationer. Avgiften tas ut i samband med resans genomförande.

Riksfärdtjänst

Enligt 5 § punkt 2 Rftj anges att ändamålet med resan ska vara rekreation, fritidsverksamhet eller annan enskild angelägenhet. Den får alltså inte ha anknytning till

⁵ Enligt 6§

någon form av medicinsk vård eller behandling. Bestämmelsen medför att prövning om ändamålet uppfyller lagens krav måste ske inför varje resa. Lagen anger heller ingen skyldighet för kommunen att anordna transporten.

Riktlinjer riksfärdtjänst

Från och med 1 mars 2020 bokar och betalar resenären sin resa och får i efterhand ersättning för sin resa minus egenavgiften enligt schablon.

Möjliga tider att resa med riksfärdtjänst baserat tidtabeller för allmänna kommunikationer med viss justering.

Dag	Restid klockan
Vardagar	05.00-21.30
Helgfri lördag samt julafton, nyårs-och midsommarafton	07.30-21.00
Söndag- och helgdag	09.00-21.00